

*Оверчук О. В.,**аспірант Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, викладач Кіровоградського медичного коледжу імені Є. Й. Мухіна*

ЕМОЦІЙНО-ОЦІННА СЕМАНТИКА АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛАХ ВЕБ-КОМЕНТАРІВ САЙТУ YOUTUBE)

Анотація. У статті розглянуто причини та семантичні механізми, які беруть участь у процесі формування оцінного значення лексичних одиниць англомовного інтернет-дискурсу. Досліджено мовні елементи структури оцінювання, проаналізовано вербалізацію оцінних опозицій у веб-коментарях.

Ключові слова: інтернет-дискурс, веб-коментар, емоційно-оцінна лексика.

Постановка проблеми. У сучасних лінгвістичних дослідженнях, присвячених аксіологічним механізмам мови, когнітивний підхід використовується для розкриття специфіки представлення знань про системи цінностей, які існують у світовій та національній культурах [6, с. 30]. Актуальність пропонованої роботи зумовлено потребою лінгвістичних досліджень англомовного інтернет-дискурсу в галузі лінгвоаксіології, зокрема лексико-семантичний склад сучасної англійської мови виражений у веб-коментуванні має значний потенціал одиниць з аксіологічною семантикою, які вимагають комплексного аналізу. У сучасному мовознавстві семантичні процеси, що лежать в основі оцінних значень й оцінного дискурсу досліджуються в працях таких науковців, як Н.Д. Арутюнова, О.Н. Баранов, О.Л. Бессонова, Т.А. Ван Дейк, М.А. Дмитровська, Т.В. Писанова, Ч. Стівенсон, та інших.

Виклад основного матеріалу. Так як сьогодні Інтернет є потужною комунікаційною базою з великою кількістю ресурсів, які дозволяють спілкуватися онлайн у різних форматах, він стає джерелом для формування окремого виду дискурсу, зокрема мови веб-коментарів, яка характеризується експресивністю та широким функціонуванням оцінної семантики. У свою чергу, лексика веб-коментарів найбільшого у світі відеохостингу YouTube виражає думку коментатора щодо переглянутого відео, а саме дає йому оцінку, тому дослідження мови веб-коментарів направлені на виявлення оцінної семантики.

Кожний процес відображення об'єктивної дійсності є оцінним, оскільки відношення суб'єкта до об'єкту пізнання детерміновано практичними та духовними потребами людини. Оцінне відношення до явищ об'єктивної дійсності є невід'ємною властивістю людського пізнання, яке позитивно або негативно відображається в мовних одиницях [3, с. 48]. Оскільки людина є соціальною істотою, то емоції демонструє не лише завдяки невербальним реакціям (міміка, жестикуляція), але й вербально, тобто будь-яка подія має мовне відображення в мовній картині світу. Отже, шляхом відображення власної емоційної оцінки людина пізнає зовнішній світ і завдяки вербальному про-

яву емоцій у зручній для неї спосіб фіксує свої знання та досвід у мові [4].

Лінгвосемантичний аспект пропонованого дослідження реалізується через декодування значень слів, що дозволяє інтерпретувати співвіднесення первинного словникового значення з системою фонових значень, що розкривається в процесі мовленнєво-мисленнєвої діяльності. Таким чином, коректне тлумачення конотативних значень є необхідною умовою правильного сприйняття і використання лексики з експресивно-оцінним забарвленням. Вважається, що конотація як експресивно-маркований макрокомпонент семантики є продуктом оцінного сприйняття і відображення дійсності в процесі номінації [7, с. 21]. Експресивно-оцінне значення головним чином виникає у результаті вторинної номінації за принципом аналогії, порівняння, переносу та суміжності значень, втілених у тропях, і передбачає можливість включення оцінних категорій у семантику переосмисленого слова [2, с. 52–56].

У сучасній лінгвістиці виокремлюють різночисельний корпус елементів у парадигмі конотації, називаючи чотири елементи в структурі конотації: емотивний (емоційний), оцінний, експресивний і стилістичний, або функціонально-стилістичний [3, с. 47]. На думку багатьох дослідників емотивний (емоційний) та оцінний компоненти тісно взаємодіють між собою. Зокрема, Т.І. Кочеткова вважає, що емоція пов'язана з проявом почуттів, однак людина не може виражати емоції без оцінки того, по відношенню до чого вони виражаються. Таким чином, «оцінне» є водночас «емоційним» [9]. З іншого боку, Т.А. Трипольська підтверджує положення психологів та когнітивістів про оцінку як пусковий механізм виникнення емоцій і визначає емотивну оцінку не як механічний супровід інтелектуальної дії емоційним або емоційного стану особистості її кваліфікованими діями, а як особливу форму взаємного проникнення і взаємного впливу двох способів інтерпретації дійсності [8, с. 14–17]. Тож, взаємозв'язок між емоцією та оцінкою на когнітивному рівні є очевидним і, у зв'язку з цим, у багатьох лінгвістичних дослідженнях використовується термін емоційно-оцінний компонент.

Аналізуючи мовну оцінку у веб-коментарях нами були виокремлені лексеми з емоційно-оцінним компонентом з веб-коментарів до популярних музичних відео (1500 текстових повідомлень). У ході аналізу досліджуваної лексики виявлено, що словники англійської мови маркують слова з емоційно-оцінним забарвленням, наприклад: *gorgeous, sweet, classy, pretty, perfect, hot, brilliant, epic, nice, cooletc.* Варто відзначити, що в різних авторитетних лексикографічних джерелах помітки для визначення емо-

тивної лексики різняться, що, відповідно, вказує на відсутність єдиної системи маркування емоційно забарвлених слів. Так, наприклад, лексична одиниця *jerk* (*шмаркач, нікчема*) у різних словниках вживається з різними позначками: *offensive* (*Macmillan Dictionary*), *informal* (*Oxford, Longman Dictionary*), *slang* (*Cambridge Dictionary*), де позначення *offensive* має маркування емоційно-оцінної лексики, а ремарки *informal* та *slang* вказують на стилістичне забарвлення лексичної одиниці. У словнику *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English* (1974) під редакцією А. Хорнбі емоційно-оцінна лексика маркується позначками *negatively*, *slang*, а словник *Webster's Seventh New Collegiate Dictionary* (1963) має позначки *VL* (*vulgar Latin*), *obsolete*, *diminutive*. Найширше представлена система маркувань під заголовком «стилістичне забарвлення» (*stylistic values*) у словнику *The Random House College Dictionary* (1980) під редакцією Дж. Стайн. У ньому словникові ремарки *derogatory* (зневажливо), *diminutive* (зменшено-пестливо), *emotive* (емоційно), *emphatic* (посилено), *facetious* (насмішливо), *ironical* (іронічно), *jocular* (жартівливо), *laudatory* (схвально), *pejorative* (образливо), *negative*(ly) (негативно) є додатковим засобом семантизації аксіологічної лексики і використовуються для забезпечення коректного розуміння слів.

Окрім маркувань, у словниках на емоційно-оцінну конотацію вказують такі мовні елементи в структурі оцінювання, як співвідношення між суб'єктом і об'єктом оцінки, що містить семантичну ознаку «добре» (+) чи «погано» (-). Суб'єкт може виражатися експліцитно або імпліцитно як особа або як соціум, з точки зору якого дається оцінка [5, с. 29]. У веб-коментарях суб'єктом оцінки найчастіше виступає особа-користувач сайту, яка дає оцінку переглянутому відео або виконавцю експліцитно (наприклад: *I really liked his song; I love this video; his song «All Of Me» inspires me*) або імпліцитно (наприклад: *«Soover played», «Not bad, but Luciana Zogbiismuch better»*). У результаті кількісного аналізу виявлено, що в досліджуваних веб-коментарях імпліцитне вираження суб'єкта переважає над експліцитним (у співвідношенні 64% до 34%), причому кількість позитивних і негативних оцінок у веб-коментарях з імпліцитно вираженим суб'єктом є приблизно однаковою, тоді як повідомлення з експліцитно вираженим суб'єктом, виражають переважно позитивну оцінку (75% і 25%). Це може пояснюватися небажанням авторів негативних відгуків відверто бути ідентифікованими і заявляти про себе.

Суб'єкт та об'єкт оцінювання можуть поєднуватися аксіологічними предикатами мислення, сприйняття, які виражені на лексичному рівні заперечною часткою *not* і лексичними одиницями на позначення процесів мислення (*understand, think, like, hate*). У досліджуваному матеріалі виявлено наступні приклади висловлювань з аксіологічними предикатами:

«I hone stly don't understand what's sogreat about it».

«I can't stand Pharell's voice especially in this bad song».

Окрім основних елементів вербальної оцінки факультативними елементами в структурі оцінювання є засоби інтенсифікації. Проаналізовані прикметники у веб-коментарях інтенсифікуються за допомогою прислівників *extremely, abet, pretty, so, very*, наприклад: *it's so horrible*.

Оцінне відображення дійсності у веб-коментарях ґрунтується на опозиціях, які орієнтовані на опис різних

аспектів відеоробіт. Найчастіше автори веб-коментарів використовують лексичні одиниці, семантичний зміст яких вербалізує оцінні опозиції: *talented/ridiculous, attractive/unattractive, addicting/annoying, awesome/awful*. Оцінний компонент веб-коментарів сайту You Tube містить конкретну оцінку за такими ознаками: зовнішність виконавця (*cute, pretty, sexy, beautiful, flawless*), пісня (*awesome, fabulous, classy, stunning, addictive*), сюжет відео (*creepy, freaky, cool*).

Вплив контексту є критерієм класифікації оцінки, згідно з яким розрізняють два види оцінки: 1) узуальна оцінка та 2) оказіональна оцінка [10]. Так, наприклад, у досліджуваному матеріалі в коментарі *«a little guy that's a 5-year-old wrote the lyrics»* слово *a 5-year-old* набуває оцінного значення в умовах контексту висловлювання суб'єктивної думки про текст пісні, яка коментується. Денотативне значення віку людини в цьому контексті передбачає набуття слова нової негативно-оцінної семантики.

У веб-коментарі *«10 Million WOW!»* також спостерігаємо трансформацію денотативного значення словосполучення в конотативне оцінне під впливом контексту. Словосполучення *10 million* вказує на кількість переглядів відео роботи та стає оцінним, маючи на увазі популярність кліпу серед користувачів сайту You Tube, а вигук *WOW!* вказує на те, що оцінка позитивна і виражає здивування та захоплення.

На лексичному рівні категорія оцінки може виражатися різноманітними частинами мови, зокрема в досліджуваному матеріалі прикметниками та дієприкметниками, наприклад: *cute, disturbing, dumb, perfect, hot, talented*. Наявність суб'єктивно-оцінювальних значень та відповідних конотацій є характерною для цих частин мови. Тому в результаті дослідження ми прийшли до думки, що прикметники та дієприкметники відіграють основну роль при відтворенні категорії оцінки і мають найбільшу здатність характеризувати предмети і у веб-коментарях, які ми розглядаємо.

Проаналізовані лексеми з оцінним компонентом (764 одиниці) представлені оцінними прикметниками, переважну більшість яких становлять якісні прикметники позитивної (52,1%) та негативної (45,5%) оцінки. Зафіксована незначна кількість (2,4%) прикметників з нейтральним оцінним значенням, тобто таким, що не співвідносяться з ознаками «добре» чи «погано». Нейтральність для оцінки нестабільна та контекстуально залежна. Низький рівень вживання прикметників нейтральної оцінки пояснюється тим, що інтернет-користувачі залишають відгук до відеоробіт, які викликали в них сильні емоції або враження, які спонукають до активних дій – поділитися своєю точкою зору з іншими та закликати до діалогу для обговорення переглянутого матеріалу.

Аналізуючи оцінні прикметники як найуживаніший спосіб вираження оцінки в досліджуваному матеріалі, варто зазначити, що якісні прикметники активніше використовуються в порівнянні з відносними прикметниками, наприклад *addicting, popular, incredible, amazing, floppy, weird, retarded*. Це пояснюється тим, що якісні прикметники є найвиразнішим засобом вираження оцінки відповідно їхньої загальнокатегоріальної семантики позначати властивості предметів, що впливають з їх безпосереднього пізнання, оцінок, індивідуального або суб'єктив-

ного сприйняття. Відносні прикметники не характеризуються емоційно-оцінною семантикою в денотативному значенні, але в рамках контексту вони можуть виражати оцінку, наприклад: «*a golden voice*».

Серед проаналізованих прикметників виділяється група слів, значення яких зводиться до загальної оцінки об'єкта без вказування на певні ознаки, а також більша група прикметників із власне оцінним значенням [1; 2], наприклад, *nice, amazing, horrible, gorgeous, fabulous, positive* тощо. Оцінка в цих словах виступає як денотативне значення мовних одиниць, як таких, що є оцінними знаками і мають оцінне значення. Ці слова несуть характер високого ступеня абстракції і суб'єктивності, що дозволяє автору коментаря варіювати референтну віднесеність знаку залежно від точок зору мовця, його смаку, його звичаїв, світогляду, інтересів.

Висновки. Отже, аналіз емоційно-оцінної лексики веб-коментарів показує, що прикметники становлять переважну більшість лексичних одиниць, якими користуються автори повідомлень для оцінювання обговорюваного предмету чи явища. Вони виражають позитивну, негативну та нейтральну емоційно-оцінну семантику і можуть набувати додаткового значення оцінки як елемент конотації на позначення різних аспектів відеоробіт. Елементами структури вербальної оцінки є суб'єкт та об'єкт оцінки, виражений експліцитно або імпліцитно, аксіологічні предикати мислення, прислівники-інтенсифікатори. В аспекті подальших досліджень перспективним вважаємо вивчення семантики оцінних фразеологічних одиниць у мовленні веб-коментарів.

Література:

1. Арутюнова Н.Д. Аксіологія в механізмах життя і мови / Н.Д. Арутюнова // Проблеми структурної лінгвістики. – М.: Наука, 1984. – С. 2–14.
2. Вольф Е.М. Метафора і оцінка / Е.М. Вольф // Метафора в мові і тексті. – М.: Наука, 1988. – С. 52–64.
3. Іщенко Н.Г. Оцінний компонент лексичного значення слова / Н.Г. Іщенко // Філологічні трактати. – 2010. – Том 2. – № 3. – С. 47–50.
4. Манзій А.М. Емоційна лексика у сучасній німецькій мові: структура, семантика: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / А.М. Манзій; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2008. – 19 с.
5. Мисловська Л.В. Лексична синонімія прикметників з оцінним значенням «приємний» // Іноземна філологія. – Вип. 99. – Питання класичної філології, № 24. – Львів, 1990. – С. 28–32.
6. Писанова Т.В. Національно-культурні аспекти оціночної семантики: Естет. і етич. оцінки: дисс. ... док. філол. наук: 10.02.19 / Т.В. Писанова. – Москва, 1997. – 393 с.

7. Телия В.Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц / В.Н. Телия. – М.: Наука, 1986. – 144 с.
8. Трипольская Т.А. Языковые механизмы эмоциональной и оценочной интерпретации действительности / Т.А. Трипольская // Проблемы интерпретационной лингвистики: межвуз. сб. науч. тр. – Новосибирск, 2000. – С. 14–27.
9. Фомина Ю.А. Аспекты изучения языковой оценки / Ю.А. Фомина // Вестник Челябинского государственного университета. Филология. Искусствоведение. Выпуск 16. – 2007. – № 20 (93). – С. 149–156.
10. Якушина, Р.М. Динамические параметры оценки: дис. ... канд. филол. наук / Р.М. Якушина. – Уфа, 2003. – 179 с.
11. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org>.
12. Longman Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.longmandictionariesonline.com>.
13. Macmillan Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.macmillandictionary.com>.
14. Oxford advanced learner's dictionary of current English / A.S. Hornby (Albert Sydney), 1974.
15. Oxford Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com>.
16. The Random House College Dictionary // Revised edition Jess Stein, New York: Random House, 1980.
17. Webster's Seventh New Collegiate Dictionary // G. & C. Merriam Company, English language, 1963. – 1243 p.

Оверчук О. В. Эмоционально-оценочная семантика англоязычного интернет-дискурса (на материалах веб-комментариев сайта YouTube)

Аннотация. В статье рассматриваются причины и семантические механизмы, которые участвуют в процессе формирования оценочного значения лексических единиц англоязычного интернет-дискурса. Исследованы языковые элементы структуры оценивания, проанализирована вербализация оценочных оппозиций в веб-комментариях.

Ключевые слова: интернет-дискурс, веб-комментарий, эмоционально-оценочная лексика.

Overchuk O. Emotional-evaluative semantics of the English internet-discourse (based on the materials of the YouTube web-comments)

Summary. The article is devoted to the reasons and semantic mechanisms that take part in the formation process of the evaluative meaning of the English internet-discourse lexical units. Verbal elements of the evaluation structure have been studied. Verbalization of evaluation oppositions in web-comments has been analyzed.

Key words: internet-discourse, web-comment, emotional and evaluative lexis.